

Brüsszel, 2025. május 28.
(OR. en)

9072/25

LIMITE

SAN 238

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	A megelőzésre, többek között a dohánytermékek és az alkohol fogyasztásának csökkentésére irányuló uniós intézkedések – Véleménycsere

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak az elnökség háttéranyagát, amely iránymutatással hivatott szolgálni az EPSCO Tanács (Egészségügy) 2025. június 20-i ülésén a megelőzésre, többek között a dohánytermékek és az alkohol fogyasztásának csökkentésére irányuló uniós intézkedésekről folytatandó véleménycseréhez.

Bevezetés

Az EPSCO Tanács ülésein mind a lengyel, mind a korábbi elnökségek alatt lefolytatott megbeszélésekből az derül ki, hogy egyre sürgetőbb szükség van intézkedésekre a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés terén. Az a tény, hogy az uniós országokban láthatóan lassul a várható élettartam növekedése, erőteljes jelzés azt illetően, hogy cselekedni kell. Ezzel egyidejűleg egyetértés uralkodik a tekintetben, hogy a korunkban végrehajtott népegészségügyi beruházások nagyobb biztonságot fognak eredményezni a jövőben, csökkentve azokat a majdani feszültségeket, amelyek elkerülhetetlenül ki fognak alakulni az egészségügyi rendszerekben.

A tudományos bizonyítékok egyre jobban rávilágítanak arra, hogy a lakosság egészsége komoly érték társadalmi és gazdasági szempontból. Ha a lakosság egészséges, az erősíti az egyének jóllétét, növeli a társadalmi kohéziót és a munkavégzés gazdasági hatékonyságát, továbbá csökkenti a betegek kezelésének és gondozásának társadalmi és gazdasági költségeit. Az egészség, túl azon, hogy költségekkel jár az emberek számára, mérhető társadalmi és gazdasági értéket is képvisel. A lakosság hosszú távú egészségét javító összes szakpolitika költséghatékony.

Szisztematikusan és következetesen növelni kell a népegészségügyi kiadásokat, és meg kell erősíteni a tagállamok közötti együttműködést. Gyorsan és erőteljesen fel kell lépünk az egészséget meghatározó negatív tényezők hatásának csökkentése érdekében. A fellépésnek szabályozási intézkedéseket és oktatási tevékenységeket, egészségfejlesztési beavatkozásokat, valamint betegségmegelőzést kell magában foglalnia.

Sokkal gyorsabban és hatékonyabban kell reagálnunk az egészséget meghatározó kereskedelmi tényezők hatása által kiváltott jelenségekre, amelyek létrejöttét ösztönzik az ártalmas termékek forgalmazásába irányuló nagyszabású ipari beruházások.

Össze kell gyűjteni és ki kell értékelni a népegészségügyi intézkedések eredményességével és hatékonyságával kapcsolatos ismereteket. Ezeknek az intézkedéseknek interdiszciplináris jelleget kell ölteniük, túlmutatva azokon az egymástól hagyományosan elkülönülő területeken, amelyeket a társadalombiztosítás, az egészségügyi ellátórendszer, az oktatás és a környezetvédelem irányítása, valamint az éghajlatváltozás és a biodiverzitás-csökkenés megelőzése alkot. Ezek az intézkedések szisztematikus tervezést, értékelést és folyamatos kiigazítást igényelnek az optimalizálás érdekében, de a környezetben egyre gyorsabban végbemenő változásokra történő reagálást is szükségessé teszik. Ennek egyik kiemelten értékes aspektusát képezi a tagállamok közötti és az Európai Unió szintjén folytatott rendszeres és hivatalos együttműködés.

Alkoholfogyasztás

Az alkoholfogyasztás visszaszorításának feladatát a népegészség és a közbiztonság összefüggésében kell vizsgálni.

A WHO szerint az alkoholfogyasztás a harmadik legfontosabb kockázati tényező az emberi egészség szempontjából.

Több mint 200 betegséget lehet összefüggésbe hozni az alkoholfogyasztással¹. A túlzott alkoholfogyasztással kapcsolatos leggyakoribb halálokat a szív- és érrendszeri betegségek, köztük a szívrohamok és a stroke-ok jelentik.

Számos tudományos tanulmány vezető tényezőként említi az etanolt, amely legalább 7 rosszindulatú daganat kockázatát növeli, ideértve a szájüreg, a garat, a gége, az emlő és a máj rosszindulatú daganatait is.

Az alkoholfogyasztás és a mentális zavarok között is lényegi kapcsolat áll fenn.

Lengyelország az első helyen áll azoknak az uniós országoknak a rangsorában, ahol a legmagasabb az alkoholfogyasztással kapcsolatos mentális zavarok és viselkedési rendellenességek által okozott halálokok száma.

Ha az alkoholfogyasztás visszaszorítása sikertelen, a következményeknek mindannyiunkat annak átgondolására kell készítenie, hogy milyen intézkedéseket kell hozni a közegészség és a biztonság javítása, valamint a társadalmi-gazdasági költségek csökkentése érdekében.

A kutatások és a WHO kapcsolódó ajánlásai szerint a leghatékonyabb intézkedések a következők:

- **a gazdasági elérhetőség korlátozása** az alkoholra vonatkozó megfelelő árképzési politika révén,
- **a fizikai elérhetőség korlátozása**, azaz az alkoholt értékesítő helyek számának és nyitvatartási idejének korlátozása,
- az alkoholtartalmú italok **reklámozásának és promóciójának tilalma és korlátozása**, valamint az erre a területre vonatkozó jogszabályok érvényre juttatása.

¹ <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/alcohol-use>.

Az alkohol fizikai és gazdasági elérhetőségének korlátozása az egyik leghatékonyabb, legolcsóbb és legkönnyebben hozzáférhető eszköz az alkoholfogyasztás csökkentésére. Az alkohol fizikai és gazdasági elérhetősége közvetlenül befolyásolja a fogyasztás szintjét és a kapcsolódó egészségügyi, társadalmi és – ezekből következő – gazdasági problémákat.

A fenti stratégiákat megelőző és oktatási tevékenységeknek kell támogatniuk, de az alkoholhoz való hozzáférés ellenőrzésére és korlátozására irányuló szakpolitikát nem helyettesítheti az oktatás, a megelőzés, a függőségek kezelése és a családok támogatása. Mindezeket az elemeket be kell építeni egy átfogó alkoholpolitikába.

A dohánytermékek és nikotintartalmú termékek fogyasztása

Idén volt 11 éve annak, hogy kihirdetésre került a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kisserelésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv.

Az elmúlt években új népegészségügyi veszélyek (pl. szintetikus nikotint tartalmazó termékek, eldobható elektronikus cigaretták) jelentek meg Európában, amelyek nagymértékben hátráltatják, hogy az Európai Unió hatékony dohányzásellenes politikát hajtson végre. Ezeknek a termékeknek a használata különösen veszélyes a fiatalok számára, mivel olyan tényleges fenyegetést jelent, amely azt eredményezheti, hogy kiskorúak ezrei függővé válnak a nikotin nevű mérgező anyagtól. A tagállamok többféle intézkedést hoznak a dohánytermékek és a kapcsolódó termékek fogyasztásának csökkentése érdekében. Fontos nyomon követni ezen intézkedések hatékonyságát.

Szakpolitikai javaslatok a tagállamok számára

- **Szisztematikus, intézményi tapasztalatcsere kialakítása** a nemzeti és nemzetközi intézmények között különféle egészségügyi programok és szakpolitikák terén, a népegészségügyi kezdeményezések sikereivel és kudarcaival kapcsolatos adatok és tapasztalatok cseréjét is ideértve.
- Olyan **közös európai megközelítésmódok feltérképezése és kidolgozása** az egészségfejlesztésre és a betegségmegelőzésre vonatkozóan, amelyek hozzáadott értéket hozhatnak létre az ismeretek cseréje, az erőforrások megosztása, valamint a szabványok harmonizációjának kölcsönös támogatása révén, ideértve azt is, hogy megállapodás szülessen átlátható és következetes kritériumokról a beavatkozások értékelésére vonatkozóan a beavatkozások magas színvonalának fenntartása érdekében.
- **Tevékenységek végrehajtása a bevált gyakorlatok** különböző nemzeti és helyi kontextusokban való **alkalmazhatóságával és** különböző nemzeti és helyi kontextusokhoz történő **hozzaigazíthatóságával kapcsolatban** a tematikus területeken és a beavatkozások célcsoportjaiban hozott hatékony intézkedésekkel összefüggő információk szisztematikus szervezése alapján.

A népegészségügyi szolgáltatások EU-szerte történő megtervezésénél figyelembe kell venni a következőket: elméletek és tudományos bizonyítékok; a közösségek gyorsan változó szükségletei; a rendelkezésre álló erőforrások és preferenciák; az emberek életét meghatározó kontextuális tényezők; valamint az elvégzett beavatkozások. Különösen fontos, hogy a szolgáltatások számoljanak a lakosság különböző életszakaszokban jelentkező egészségügyi szükségleteivel. Ugyanakkor elsőbbséget kell biztosítani az új és negatív ingereknek kitett gyermekeknek és serdülőknek, valamint az érzékeny csoportoknak, köztük az időseknek.

A betegségmegelőzés – különösen a fertőző betegségek megelőzése – komoly kihívássá vált az Európai Unió számára, amelyet nyitott határok és szabad mozgás jellemeznek, és amely egyre növekvő, a világ több részéből kiinduló bevándorlási hullámmal néz szembe.

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

1. Véleménye szerint melyek az Európai Unió fő prioritásai a népegészségügyi tevékenységek terén a következő 3–5 évben?
 2. Vannak-e olyan tevékenységek, amelyeket uniós szinten, az európai intézményeken keresztül kellene végrehajtani? Melyek ezek a tevékenységek?
 3. Milyen gyakorlati lépéseket tehetünk az EU-n belül és a tagállamok között a betegségmegelőzés és az egészségfejlesztés terén folytatott intézményi együttműködés megerősítése érdekében?
-